Raadhuisplein 1
7811 AP Emmen
t. 14 0591
f. 0591 377602

Postbus 30001
7800 RA Emmen
e. gemeente@emmen.nl
i. gemeente.emmen.nl

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
(mijnbouw)
Staatssecretaris H. Vijlbrief
Postbus 20401
2500EK DEN HAAG

team
Beleid leefomgeving

ons kenmerk	zaaknummer	bijlage	behandeld door
51154-2024:464015	51154-2024		J.H. Laarman
datum	**telefoon**	**fax**	**e-mail**
20 maart 2024	14 0591		gemeente@emmen.nl

onderwerp
Advies wijziging winningsplan Schoonebeek aardgas

Geachte staatsecretaris,

Inleiding
NAM heeft plannen om het productiewater wat vrij komt bij oliewinning uit olieveld Schoonebeek te injecteren in het gasveld Schoonebeek. Voor de hervatting van de oliewinning bij Schoonebeek in combinatie met waterinjectie in het in productie zijnde gasveld Schoonebeek, zijn in onze gemeente twee vergunningen van groot belang. Te weten de WABO vergunning voor locatie SCH-447 voor het boren van 2 waterinjectieputten en deze te gebruiken voor waterinjectie. En het winningsplan Schoonebeek Aardgas voor de voorzetting van de gaswinning in combinatie met aanzienlijk grotere waterinjectie in het gasveld.

Op 22 januari 2024 hebt u ons om advies gevraagd inzake het Winningsplan Schoonebeek Aardgas. Het verzoek is om u voor 22 maart 2024 van advies te dienen. Eerder al, op 13 juli 2023 hebt u ons om advies gevraagd inzake de WABO vergunning voor locatie SCH-447 aan de Beekweg nabij Schoonebeek. Daarover hebben we u een primaire reactie gegeven.

Tot dusverre hadden we nog geen bestuurlijk standpunt ingenomen over de voorgenomen plannen van NAM. We hebben van begin af aan gesteld, dat de voorgenomen ontwikkelingen veilig dienen te zijn voor mens en milieu en diepe ondergrond. We wilden eerst alle voor ons relevante informatie kennen en beschikken over de onafhankelijke deskundigen adviezen van TNO en SodM. Nu deze informatie er is, spreken we ons in deze brief nader uit over de voorzetting van de olie- en gaswinning in combinatie met de voorgenomen waterinjectie.
Ook geven we ons aanvullende advies op de WABO- aanvraag voor locatie SCH-447 en geven we ons advies op de aanvraag voor de wijziging van het winningsplan Schoonebeek Aardgas.
Wij begrijpen dat u bij uw beoordeling van de aanvraag voor het winningsplan dient te toetsen aan de criteria in art. 36 van de Mijnbouwwet. Voor zover onze adviezen daar buiten vallen, worden ze door u opgevat als adviezen aan het beleid.

Over de waterinjectie
Sinds NAM bekend maakte de waterinjectie van Twentse gasvelden te willen verplaatsen naar Drenthe is een intensief traject gestart. Het aanvankelijke idee is verlaten. Gesproken werd om de waterinjectie deels te hervatten in Twente en deels op te starten in aanwezig injectieputten in Drenthe, bij wijze van tijdelijke oplossing, om te komen tot een spoedige herstart van de oliewinning. Dat geldt ook voor deadlines die zijn genoemd.
Het plan van NAM heeft inmiddels vaste vormen aangenomen en NAM heeft voor zijn plan vergunningaanvragen ingediend. Dat plan behelst het boren van 4 nieuwe injectieputten, waarvan 2 in de gemeente Emmen en 2 in de gemeente Coevorden. De leidingen naar deze putten en de binnenwanden van deze putten worden uitgevoerd in materiaal wat bestand is tegen het productiewater. Hierdoor neemt de kans op lekkages af en behoeven minder mijnbouwhulpstoffen te worden gebruikt.

In de SodM rapportage wordt aangegeven dat waterinjectie momenteel de best beschikbare techniek (BBT) is. Ook wordt aangegeven dat men een termijn van acht jaar hanteert voor een eventuele herevaluatie van de BBT. We verzoeken om periodieke rapportages over voortschrijding van scheidingstechnieken, zodat kan worden vastgesteld of het wenselijk is om vóór de termijn van acht jaar een herevaluatie te laten plaatsvinden.

Parallel aan de inhoudelijke planontwikkelingen, is onder leiding van uw ministerie een gebiedsproces gestart met 3 sporen. Het Vergunningsspoor, het Ontzorgingsspoor en het Bijdragenspoor. Met deze aanpak loopt u vooruit op de implementatie van de contourennota waarmee u de praktijk van de mijnbouwactiviteiten en de bijbehorende wetgeving wil herzien.

Het Ontzorgingsspoor is als eerste van start gegaan. Doel hiervan is om inwoners en stakeholders te informeren en te betrekken bij de ontwikkelingen en om in te gaan op hun vragen en zorgen.
Dit spoor heeft geleid tot een zgn. Toezeggingenkader van NAM, wat u mede hebt ondertekend.
Momenteel wordt de implementatie voorbereid van dit toezeggingenkader. Mede onder invloed van de inbreng van burgers en regionale overheden zijn de plannen bijgesteld tot hun huidige vorm, waarvoor NAM vergunningen heeft aangevraagd.
Na de indiening van de vergunningaanvragen door NAM is ook het bijdragespoor gestart.
Verderop in deze brief komen we terug op het Ontzorgspoor en op het Bijdragenspoor, over deze sporen hebben we een aantal zorgpunten.

Bij onze standpuntbepaling en formulering van onze adviezen over de vergunningaanvragen is het goed om te realiseren wat onze positie is. We lopen immers voor op de implementatie van uw contourennota. Het wettelijk afwegingskader voor vergunningen is nog niet gewijzigd.
Het heeft er alle schijn van dat NAM haalbare vergunningaanvragen heeft ingediend die u niet lichtvaardig kan afwijzen.

Door ons is steeds gesteld dat de plannen veilig moeten zijn voor mens en milieu en diepe ondergrond. Een onderzoek (review) in opdracht van de vier betrokken regionale overheden door TNO en KWR gaf ons begrip dat NAM kiest voor waterinjectie uit de denkbare alternatieven voor verwerking van het productiewater. De heroverweging van de waterinjectie in Twente gaf aan dat verantwoorde injectie in Drenthe mogelijk is.
Voor ons standpunt baseren we ons nu op de concrete integrale advisering door TNO en SodM op de actuele vergunningaanvragen. Deze adviezen geven ons de indruk dat de waterinjectie kan plaats vinden op een verantwoorde manier en dat de risico's op schade door bodemdaling of seismiciteit niet groter worden dan de afgelopen decennia ten gevolge van de olie- en gaswinning bij Schoonebeek. Milieurisico's en risico's in de diepe ondergrond worden voorkomen danwel worden beheerst. Bijvoorbeeld lekkage risico's of geochemische risico's in de diepe ondergrond. We adviseren u de voorgestelde vergunningvoorschriften over te nemen in uw vergunning.

Advies vergunningen algemeen
De monitoringsafspraken die NAM heeft toegezegd en de communicatie daarover met de omgeving waarderen wij zeer. Wij verzoeken u daarvan goede kennis te nemen en deze op te nemen in de vergunningen. De afspraken gaan verder dan het huidige meetplan Zuidoost-Drenthe.

We dringen er op aan dat e.e.a. wordt verwerkt in dit meetplan.

Aanvullend advies vergunningaanvraag WABO-447
We waarderen dat u uitgebreid hebt geantwoord op ons primaire advies inzake de WABO aanvraag voor locatie SCH-447. We waarderen dat u de vergunningaanvragen voor de WABO vergunning en wijziging winningsplan Schoonebeek gas in onderlinge samenhang wil toetsen. Evenzo waarderen we de integrale advisering door TNO en SodM.
Dat u de bestaande vergunning voor de injectie van het water wat vrijkomt bij gaswinning niet aanpast, vinden we vanuit juridische overwegingen navolgbaar. Vanuit een oogpunt van risicobeheersing pleiten we voor een andere benadering. In aanvulling op ons eerdere advies merken we het volgende op.
De WABO-aanvraag lezen wij als een wijziging van de bestaande injectievergunning, het lijkt of het gaat om een aanvulling op de bestaande vergunning en de bestaande vergunning intact blijft. Op basis van de bestaande vergunning wordt sinds 2010 water wat vrijkomt bij gaswinning geïnjecteerd in een voormalige gaswinput. De stroom water die vrijkomt bij oliewinning is een groot veelvoud van deze stroom. Een revisie van de bestaande vergunning lijkt ons daarom wenselijk, in plaats van deze aan te vullen.
De bestaande waterinjectievoorziening is momenteel niet in gebruik, maar de bestaande vergunning is een realiteit. Als de bestaande waterinjectie vergund blijft, zorgt u dan s.v.p. dat de toegestane stroom (260.000 m3) sterk wordt gereduceerd tot de feitelijke behoefte (80 á 90.000m3) en dat bij de leidingen, installaties en put sprake is/wordt van een zelfde niveau van risicobeheersing als bij de nieuwe putten.
De gaswinning van de kleine velden is eindig. Verbindt u daarom s.v.p. een eindtermijn aan deze waterinjectie.

De aanvraag voor het winningsplan Schoonebeek aardgas voorziet in voortzetting van gaswinning tot 2031. De oliewinning en het vrijkomen van productiewater zal dan niet eindigen. Dan ontstaat een situatie van waterinjectie zonder gaswinning. Bij de eerstkomende herevaluatie van de waterinjectie moet o.i. die nieuwe situatie worden mee beschouwd.

Winningsplan Schoonebeek aardgas.
Met waardering nemen we kennis van de beoogde verfijning van het seismisch meetnet, zodat alle bodemtrillingen > 0.5 op de schaal van Richter worden geregistreerd.
Met betrekking tot de bodemdalingsmetingen waarderen we de intensievere satellietmetingen (1x /jaar i.p.v. 1x /5 jaar) die voortvloeien uit het zgn. toezeggingenkader. Wij adviseren tot nader orde deze frequentie ook toe te passen bij de waterpasmetingen. En dit waterpas-meetnet te verdichten met een aantal diep gefundeerde peilmerken in relatief slappe bodems. Zo wordt onderscheid zichtbaar gemaakt tussen ondiepe bodemdaling en diepe bodemdaling. In de Drentse veenkoloniën is bodemdaling een venijnig verschijnsel, mede door hete en droge periodes. TNO staat in haar aanvullende advies terecht stil bij deze materie.

Gebiedsproces
Het accent van deze brief ligt vanwege uw adviesaanvragen bij het Vergunningsspoor.
Daarnaast voelen wij echter ook nadrukkelijk de behoefte om een aantal opmerkingen te plaatsen over het totale gebiedsproces. U heeft als uitgangspunt voor de verplaatsing van de waterinjectie van Twente naar Drenthe het belang van draagvlak onderstreept. Dit was in Twente uiteindelijk ver te zoeken. Om in Drenthe te zorgen voor een betere samenwerking tussen omgeving, operator en rijk heeft u gekozen voor een nieuwe aanpak. De afspraken die in Schoonebeek worden gemaakt en de dialoog die plaatsvindt tussen het Rijk, de NAM, lokale en provinciale overheden en haar bewoners over de zorgen, vergunningverlening en verdeling van de lusten wordt gezien als een pilot. Dit wordt een gebiedsproces genoemd en is ingericht via drie sporen. Parallel aan de inhoudelijke planontwikkelingen, is onder leiding van uw ministerie een gebiedsproces gestart met drie sporen: het Vergunningsspoor, het Ontzorgingsspoor en het Bijdragenspoor. Met deze aanpak loopt u vooruit op de implementatie van de Contourennota waarmee u de praktijk van de mijnbouwactiviteiten en de bijbehorende wetgeving wil herzien. Afgezien van het Vergunningenspoor, participeren wij als meest nabije overheid ook actief in het Ontzorgingsspoor én het Bijdragenspoor.

Ontzorgingsspoor
Het Ontzorgingsspoor is als eerste van start gegaan. Doel hiervan is om inwoners en stakeholders te informeren en te betrekken bij de ontwikkelingen en om in te gaan op hun vragen en zorgen. In een vervolg op het door u mede ondertekende toezeggingenkader wordt nu een voorstel ontwikkeld hoe dit kader in de productiefase kan gaan leven, zodat inwoners op de hoogte blijven van de nakoming van de afspraken door NAM en de bevindingen van de controles en vragen uit de omgeving ook een plek kunnen krijgen. Naast deze acties heeft het ministerie van EZK ook actief informatie gedeeld via internet op mijnbouwvergunningen.nl en in de Ja-Knikker, een goed gelezen maandelijks magazine in Schoonebeek en omgeving. NAM brengt ook eigen nieuwsbrieven uit en heeft een eigen omgevingsapp, zodat ook informatie wordt gedeeld over actuele werkzaamheden bijvoorbeeld.
De informatiebijeenkomst van februari 2023 werd zo druk werd bezocht dat het beoogde doel van de bijeenkomst (het informeren van bewoners) niet meer kon worden bereikt. Deze bijeenkomst zorgde deels voor informatie, maar ook deels voor ophef en zorgen bij de bewoners van het gebied. De brede informatiebijeenkomst van 6 december 2023 ademde naar onze mening een andere sfeer. Vele, maar niet alle vragen van bewoners, konden worden beantwoord. In de loop van het voorjaar van 2023 werd het duidelijk dat de meningen onder de bewoners van het dorp Schoonebeek en de omgeving over de herstart van de oliewinning en de waterinjectie, verdeeld liggen. Dit beeld werd bevestigd door een onder de bewoners van het gebied gehouden enquête. Ook de enquête zelf is onderdeel van discussie.
Wij ervaren nog steeds verdeeldheid onder de bewoners van Schoonebeek en omgeving over de plannen van NAM. Daarnaast merken wij dat bewoners nog vele vragen en grote zorgen hebben over de afhandeling van eventuele schade. Wij roepen u daarom op vooral actief te blijven bij het Ontzorgingsspoor en voor zover er nog onbeantwoorde vragen zijn, hierop in te gaan. Het gaat niet alleen om de feitelijke veiligheid, maar ook om de beleving daarvan.

Bijdragenspoor
Na de indiening van de vergunningaanvragen door NAM is ook het Bijdragenspoor gestart. Ook wordt in het gebiedsproces besproken hoe de lusten tussen het Rijk, NAM en Schoonebeek worden verdeeld in het ‘Bijdragespoor’. Het Bijdragespoor omvat twee blokken. Het eerste blok heeft tot doel om te bezien of en hoe een deel van de olieopbrengsten beschikbaar kunnen komen voor het gebied. Het tweede blok richt zich op de vraag hoe, aan wie en waaraan de middelen worden besteed. Tijdens de gesprekken in ‘blok 1’ leek er overeenstemming te zijn over de bandbreedte en samenstelling van een bedrag.

U heeft aangegeven (brief aan gemeenten van 20 december 2023) dat de bijdrage voor de regio duidelijk zou zijn voordat de ontwerpbesluiten ter inzage worden gelegd. Op 20 januari 2024 heeft u de Tweede Kamer geïnformeerd over uw voorgenomen bijdrage aan het gebied. De lokale bestuurders hebben u in reactie daarop aangegeven teleurgesteld te zijn over deze voorgenomen bijdrage. De conclusie die u zelfstandig heeft getrokken - namelijk slechts een indirecte bijdrage tussen de € 12 en € 18 miljoen - heeft tot teleurstelling geleid in Drenthe. Wij hadden andere verwachtingen over de voorgenomen bijdrage. Zowel de hoogte als de opbouw (wie betaalt mee) van het bedrag doen wat ons betreft geen recht aan het proces en dragen onvoldoende bij aan een gelijkwaardiger verdeling van lusten en lasten van de mijnbouw tussen rijk, operator en regio. Deze teleurstelling hebben we u én de leden van de Tweede Kamer laten weten bij brief van 23 januari 2024.

Dit betekent dat er op dit moment geen gedragen uitkomst ligt inzake de hoogte en samenstelling van een bijdrage aan het gebied. Wij zijn er daarom nog geenszins gerust op dat het totale gebiedsproces tot een acceptabele uitkomst zal leiden. Hierdoor is het voor ons complex om op dit moment te moeten adviseren op het winningsplan en de Wabo-vergunningen.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Emmen

de gemeentesecretaris	de burgemeester
M. Plantinga-Leenders	H.F. van Oosterhout